

Accountantsprotocol

behorend bij de Subsidieregeling abortusklinieken

(geldend voor boekjaren vanaf 2025)

Dit accountantsprotocol is op maat gemaakt voor de verantwoording behorend bij de subsidieregeling abortusklinieken, waarbij rekening is gehouden met de Schrijfwijzer accountantsprotocollen van de NBA.

Het betreft het volgende product:

- controleverklaring bij jaarrekening met inbegrip van door de minister vastgestelde modellen (Model 1: Informatie over abortusactiviteiten en Model 2: Personele informatie en kosten)

Status: versie d.d. 14 oktober 2025

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: Uitgangspunten	3
1.1 Doelstelling.....	3
1.2 Definities	3
1.3 Relevante wet- en regelgeving	4
1.4 Procedures	4
1.5 Reviewbeleid.....	5
2 Onderzoeksaanpak bij jaarrekening met inbegrip van door de minister vastgestelde modellen (model 1 en model 2)	6
2.1 Onderzoeksaanpak.....	6
2.2 Controleobject	6
2.3 Referentiekader voor de controleverklaring	6
2.4 Standaard 720 Andere informatie.....	7
2.5 Betrouwbaarheid en materialiteit controleverklaring	7
Bijlage 1: Controleverklaring bij de jaarrekening	9
Bijlage 2: Modellen voor verantwoording over abortus-activiteiten conform Subsidieregeling abortusklinieken artikel 24 lid 3 sub b)	12

Hoofdstuk 1: Uitgangspunten

1.1 Doelstelling

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (verder: VWS) subsidieert abortusklinieken die voldoen aan artikel 1 van de Wet afbreking zwangerschap en die een vergunning hebben ontvangen op grond van artikel 2 van deze wet voor het verrichten van in de hieronder genoemde subsidieregeling abortusklinieken in artikel 4 genoemde activiteiten.

Het accountantsprotocol heeft betrekking op de subsidieregeling abortusklinieken (Staatscourant, 27 augustus 2020, nr. 44442, Staatscourant 5 november 2024, nr. 35843 en Staatscourant 2025, 34696 ¹). De regelgeving en overige van belang zijnde documentatie zijn evenals dit accountantsprotocol en de te hanteren modellen voor de controleverklaring te vinden op het internet van de Dienst Uitvoering Subsidies aan instellingen (DUS-I) <https://www.dus-i.nl/subsidies/abortusklinieken>.

Deze subsidieregeling bevat alle subsidieregels die in acht moeten worden genomen bij de subsidieverlening. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat de Kaderwet subsidies OCW, SZW en VWS niet van toepassing is op deze subsidieregeling.

In de subsidieregeling is vastgelegd dat voor de subsidievaststelling een controleverklaring bij de jaarrekening met inbegrip van door de minister vastgestelde modellen (specifiek I model 1: Informatie over abortusactiviteiten en model 2: Personele informatie en kosten, zie bijlage 2) wordt gevraagd indien de subsidie € 125.000 of meer bedraagt (artikel 24 lid 3 c). De controle van abortusklinieken betreft een wettelijke controle (artikel 6, eerste lid, onderdeel e, van de Wet afbreking zwangerschap).

De subsidieregeling abortusklinieken kent een subsidie waarbij op basis van een bedrag per prestatie-eenheid (activiteit) subsidie wordt verleend met daarbij tevens verrekening van het verleende subsidiebedrag voor zover dit het maximum van de egaliseringsreserve overschrijdt. De controle op de subsidievaststelling vindt plaats op basis van de jaarverantwoording van de subsidieontvanger, bestaande uit een bestuursverslag en een jaarrekening met inbegrip van door de minister vastgestelde modellen (artikel 24 lid 3 a en b), specifiek model 1 en model 2.

Voor een aanvraag van de vaststelling van een subsidie wordt een door de minister vastgesteld formulier gebruikt (artikel 24 lid 1). Het aanvraagformulier wordt ondertekend door de aanvrager of door een persoon die bevoegd is de aanvrager te vertegenwoordigen (artikel 24 lid 2). Dit formulier valt niet onder de controlewerkzaamheden van de accountant; deze dient het formulier uitsluitend te beoordelen overeenkomstig Standaard 720. Dit geldt ook voor het bestuursverslag (art 24 lid 3a) welke bij de aanvraag tot vaststelling tezamen met de jaarrekening moet worden ingediend.

In hoofdstuk 2 van dit accountantsprotocol is de onderzoeksaanpak voor de controleverklaring bij de jaarrekening met daarin opgenomen de verantwoording van model 1 en 2 nader uitgewerkt.

1.2 Definities

De relevante definities zijn opgenomen in artikel 1 van de regeling. Uitgangspunt voor het accountantsonderzoek betreffen specifieke voorschriften voor registeraccountants en accountants-administratieconsulenten, met Standaard 700 'Het vormen van een oordeel en het rapporteren over financiële overzichten' en Standaard 720 'De verantwoordelijkheden van de accountant met betrekking tot andere informatie'.

---

¹ De wijzigingen in wijzigingsregeling gelden vanaf 1 januari 2026.

Wettelijke controle: een controle van een financiële verantwoording van een onderneming of instelling ten behoeve van het maatschappelijk verkeer, die verplicht is gesteld bij of krachtens de in de wet genoemde wettelijke bepalingen (betreft artikel 6, eerste lid, onderdeel e, van de Wet afbreking zwangerschap).

Subsidieontvanger: de abortuskliniek die voldoet aan artikel 1 van de Wet afbreking zwangerschap voor het verrichten van in de subsidieregeling abortusklinieken genoemde activiteiten.

De subsidieontvanger is binnen het gegeven normenkader verantwoordelijk voor het realiseren van de gesubsidieerde activiteiten, het voeren van een adequate bedrijfsvoering en het rechtmatig en doelmatig gebruik van de subsidiegelden, alsmede de betrouwbare totstandkoming van de niet-financiële informatie. Het bestuur van de subsidieontvanger is ervoor verantwoordelijk dat activiteiten van de abortuskliniek worden uitgevoerd in overeenstemming met bepalingen uit de relevante wet- en regelgeving. Daarnaast is de subsidieontvanger verantwoordelijk voor de juistheid, volledigheid en tijdigheid van de verantwoording aan de subsidieverstrekker.

Jaarrekening: de vereisten zoals bedoeld in de subsidieregeling abortusklinieken artikel 24, derde en vierde lid. De jaarrekening omvat onder meer een overzicht van de verrichte activiteiten bedoeld in artikel 4 van de subsidieregeling abortusklinieken conform door de minister vastgestelde modellen over verrichte activiteiten bedoeld in artikel 4 van de subsidieregeling abortusklinieken en een overzicht over personele kosten en formatie als bedoeld in artikel 24 lid 3 sub b van de subsidieregeling abortusklinieken (model 1 en 2, zie bijlage 2).

1.3 Relevante wet- en regelgeving

Voor de werkzaamheden van de accountant in het kader van de financiële rechtmatigheid en de wettelijke controle van de jaarrekening (getrouwheid) zijn de volgende wet- en regelgeving en andere afspraken relevant:

Kader financiële rechtmatigheid:

- Subsidieregeling abortusklinieken artikelen 24 tot en met 28;
- Wet Normering Topinkomens (WNT). Van toepassing voor een WNT-instelling en eventueel voor een subsidie ontvangende instelling die is gevestigd in Nederland.
- Formele correspondentie van VWS gericht aan de subsidieontvanger, zijnde de subsidieverleningsbeschikking van het lopende jaar (en eventuele aanvullende formele documentatie inzake subsidieverlening en -verantwoording).

Voorschriften voor de jaarverslaggeving van abortusklinieken:

- Titel 9 Boek 2 van het BW, met uitzondering van de afdelingen 1, 10, 11, 12, 14, 15 en 16, een en ander voor zover in deze regeling niet anders is bepaald;
- Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 'Organisaties-zonder-winststreven' en Richtlijn C1 Kleine Organisaties-zonder-winststreven zijn toegestaan. Let wel: Richtlijn C1 is alleen toegestaan voor kleine organisaties: gemiddeld minder dan 50 werknemers gedurende het boekjaar én het niet overschrijden van twee van de drie volgende grenzen op balansdatum: balanstotaal van € 4.400.000, netto-omzet van € 8.800.000.
- Modellen zoals bedoeld in artikel 24 lid 3 sub b van de subsidieregeling abortusklinieken en door de minister vastgesteld (modellen 1 en 2)¹.

1.4 Procedures

Voor subsidies vanaf € 125.000, geldt dat een aanvraag tot vaststelling van de subsidie wordt ingediend binnen 22 weken na afloop van het boekjaar waarvoor subsidie is verleend, overeenkomstig artikel 23 lid 1. Voor subsidies vanaf € 125.000 wordt een controleverklaring bij jaarrekening met inbegrip van specifiek

---

¹ [Modellen \(formulieren\) verantwoording Abortusklinieken | Publicatie | Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen](#)

model 1 en 2 verstrekt door een accountant: een registeraccountant of Accountant-Administratieconsulent als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (wettelijke controles).

In bijlage 1 van dit protocol is het model voor de controleverklaring opgenomen, aangepast aan de meest recente NBA-voorbeeldteksten ten tijde van het opstellen van het protocol. Deze voorbeeldteksten zijn gebaseerd op de geldende Standaarden. Om de samenhang en herkenbaarheid van het accountantsproduct te bevorderen raadt de NBA het gebruik van de meest recente NBA-voorbeeldteksten aan. Wel blijft de accountant zelf verantwoordelijk voor het gebruik van de juiste tekst. De accountant zal deze nog moeten afstemmen op de specifieke situatie.

Indien de strekking van de verklaring van de accountant niet-goedkeurend is, dan past de accountant de verklaring aan conform de betreffende voorbeeldverklaring op de website van de NBA.

De accountant mag ervoor kiezen om ten behoeve van VWS een zogenaamde "WG-verklaring" af te geven, waarbij uitsluitend de naam van de instellingsaccountant met de aanduiding w.g. (was getekend) wordt vermeld. De origineel ondertekende verklaring met de persoonlijke handtekening van de accountant moet in het archief van de instelling worden opgenomen.

1.5 Reviewbeleid

VWS heeft als subsidieverstrekker te allen tijde de mogelijkheid een review uit te voeren of te laten uitvoeren bij de accountant belast met het onderzoek naar de informatie opgenomen in de aanvraag teneinde na te gaan of het onderzoek met inachtneming van de relevante regelgeving van de NBA en dit protocol is uitgevoerd. Deze reviews komen niet in de plaats van andere controles dan wel reviews uitgevoerd door de ADR of Algemene Rekenkamer.

De accountant belast met het onderzoek en verantwoordelijk voor het verstrekken van het accountantsproduct bij de aanvraag stemt er mee in dat de onderzoeksdossiers ten behoeve van bovengenoemde reviews integraal aan de reviewers ter inzage worden gegeven. Voorts zal de accountant, schriftelijk dan wel mondeling, alle gevraagde gegevens verstrekken die in het kader van vornoemde reviews worden opgevraagd. In dit kader wordt verwezen naar de bepalingen in hoofdstuk 6, paragraaf 1, van de Comptabiliteitswet 2016.

2 Onderzoeksaanpak bij jaarrekening met inbegrip van door de minister vastgestelde modellen (model 1 en model 2)

2.1 Onderzoeksaanpak

Met het oog op de vaststelling van de rechtmatigheid en getrouwheid van de verstrekte informatie wordt door de accountant een controleverklaring verstrekt bij de door de instelling verantwoorde jaarrekening met daarin inbegrepen de verantwoording van model 1 en 2.

De accountant hanteert het accountantsprotocol als basis voor de werkzaamheden. Daarnaast laat de accountant zich leiden door de geldende beroepsvoorschriften, in het bijzonder de Verordening gedrags- en Beroepscode accountants (VGBA), de verordening inzake onafhankelijkheid van de accountant bij assuranceopdrachten (ViO) en de Nadere voorschriften controle- en overige Standaarden (NV COS).

2.2 Controleobject

Het controle-object bestaat uit de door de instelling verantwoorde jaarrekening met daarin inbegrepen de verantwoording van model 1 en 2.

De accountant voert een controle uit op de verantwoording van model 1 en 2 met de materialiteit die wordt toegepast bij de jaarrekeningcontrole.:

- Totale opbrengsten boekjaar onderverdeeld naar de activiteiten bedoeld in artikel 4 van de Subsidieregeling (model 1);
- Opbrengsten overige dienstverlening boekjaar (model 1)
- Kosten conform specificatie personele kosten (model 2).
- Specificatie gemiddeld aantal medewerkers (model 2)

Ten aanzien van de overige controlewerkzaamheden ten aanzien van de egalisatiereserve, voorzieningen en de verzekeringsplicht, wordt verwezen naar paragraaf 2.3 van dit protocol.

Ten aanzien van andere informatie, zoals opgenomen in de jaarrekening, wordt verwezen naar paragraaf 2.4 van dit protocol.

2.3 Referentiekader voor de controleverklaring

Voor de controlewerkzaamheden die leiden tot een controleverklaring gelden naast deze werkzaamheden die gelden voor de controle van de jaarrekening voor model 1 en model 2 nog de volgende toetspunten:

- a) Subsidiabele activiteiten:** De verantwoorde activiteiten in model 1 zijn conform de subsidieregeling en subsidieverlenings-beschikking.
- b) Opbrengsten boekjaar onderverdeeld naar de activiteiten (model 1):**
  - Wlz Opbrengsten boekjaar onderverdeeld naar de activiteiten bedoeld in artikel 4 van de Subsidieregeling (model 1) zijn volledig verantwoord conform aantal consulten, zwangerschapsafbrekingen, behandelingen en de tarieven zoals geldend voor het desbetreffende boekjaar;
  - Niet-Wlz opbrengsten boekjaar onderverdeeld naar de activiteiten bedoeld in artikel 4 van de Subsidieregeling zijn volledig verantwoord conform aantal niet-Wlz consulten, zwangerschapsafbrekingen, behandelingen en de tarieven zoals geldend voor het desbetreffende boekjaar;
  - Opbrengsten overige dienstverlening boekjaar zijn volledig verantwoord.

- c) **Kosten conform specificatie personele kosten (model 2).**
- Kosten betreffen kosten in een boekjaar voor personeel in loondienst, zijnde kosten betaalde lonen en salarissen, sociale lasten en pensioenpremies conform salarisadministratie en indien van toepassing betaalde doorbelaste personeelskosten en terugontvangen ziektegeden.
  - Kosten betreffen kosten in een boekjaar voor personeel niet in loondienst, zijnde kosten indien van toepassing betaalde doorbelaste kosten personeel niet in loondienst en terugontvangen ziektegeden conform specificatie ziektegeden.
  - Gemiddeld aantal medewerkers personeel in loondienst conform salarisadministratie en personeel niet in loondienst op basis van fulltime equivalenten
- d) **Periode:** De bepaling van de verantwoorde subsidiabele activiteiten conform de realisatie in de periode waarvoor de subsidie is verstrekt.
- e) **Egalisatiereserve:** Vanaf de verantwoording van de subsidie over het jaar 2026 wordt de egalisatiereserve altijd berekend aan de hand van de vastgestelde p^*q (artikel 26, 27 en lid 1, 2 en 3 van artikel 28).

NB: Tot en met de verantwoording over 2025 blijft gelden dat, als de daadwerkelijke p^*q hoger uitvalt dan bij verlening is ingeschat, de egalisatiereserve wordt berekend op basis van p^*q bij verlening (zie artikel 26, lid 4 van de subsidieregeling).

- f) **Voorzieningen:** Kosten die worden veroorzaakt door toevoegingen aan voorzieningen zijn geen onderdeel van het resultaat uit gesubsidieerde abortushulpverlening, tenzij de minister met deze toevoegingen schriftelijk heeft ingestemd (artikel 28 lid 4).
- g) **Verzekeringplicht:** Het voldoen aan de in artikel 18 genoemde verzekeringplicht, tenzij ontheffing is verleend (art. 18, lid 3). De accountant onderzoekt hierbij, of aan deze plicht is voldaan volgens de interne registraties en of eventueel ontheffing is verleend. De accountant onderzoekt of er een registratie bestaat voor de daarvoor in aanmerking komende te verzekeren en verzekerde objecten. NB: De accountant controleert niet de toereikendheid van de verzekering.

2.4 Standaard 720 Andere informatie

Tegelijk met de jaarrekening wordt ook andere informatie ingediend, namelijk:

- het bestuursverslag met de activiteiten;
- de overige gegevens bij de jaarrekening;
- (indien van toepassing) bijlagen bij de jaarrekening; en
- het aanvraagformulier.

Van de accountant worden geen werkzaamheden verwacht ten aanzien van de onderdelen van de andere informatie anders dan standaard 720.

Van de accountant wordt verwacht dat de andere informatie wordt gelezen:

- a. om te overwegen of er een inconsistentie van materieel belang is tussen de andere informatie en de financiële overzichten;
- b. om te overwegen of er een inconsistentie van materieel belang is tussen de andere informatie en de kennis van de accountant verkregen tijdens de controle;
- c. om op passende wijze te reageren wanneer de accountant constateert dat dergelijke inconsistenties van materieel belang lijken te bestaan of wanneer de accountant zich er anderszins van bewust wordt dat andere informatie een afwijking van materieel belang lijkt te bevatten; en
- d. om overeenkomstig Standaard 720 te rapporteren.

2.5 Betrouwbaarheid en materialiteit controleverklaring

De controle behoort zodanig te worden ingepland en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening (art 24 lid 3b) geen afwijkingen (fouten) van materieel belang bevat. Indien laatstgenoemd begrip voor het gebruik van statistische technieken gekwantificeerd moet worden, moet uitgegaan worden van een betrouwbaarheid van 95%. Opgemerkt dient te worden dat voor de modellen 1 en 2

die onderdeel uitmaken van de jaarrekening, de materialiteit geldt die wordt toegepast bij de jaarrekeningcontrole.

Een goedkeurende controleverklaring impliceert dat, gegeven de eerder genoemde betrouwbaarheid (getrouwheid en rechtmatigheid), in de jaarrekening geen afwijkingen (fouten) voorkomen en dat er geen onzekerheden in de controle zijn met een belang dat groter is dan de voorgeschreven toleranties. Het referentiekader hiervoor is opgenomen in paragraaf 2.3.

Voor de strekking van de controleverklaring gelden de volgende toleranties als basis van de totale baten in de jaarrekening:

Materialiteitstabel	Oordeel		
	Goedkeurende verklaring	Verklaring met beperking	Verklaring van oordeelonthouding/ Afkeurende verklaring
Fouten (afwijkingen) in verantwoording en onzekerheden in de controle	≤2%	>2% - ≤4%	>4%

Indien de accountant zowel fouten in het financieel verslag als onzekerheden in de controle aantreft, dan weegt de accountant deze bij zijn oordeelsvorming altijd in onderlinge samenhang.

Van fouten in de verantwoording is sprake indien naar aanleiding van de uitgevoerde controle is gebleken dat het financieel verslag onjuistheden bevat omdat deze niet voldoen aan de normen van het in paragraaf 2.3 bedoelde referentiekader. Fouten worden in absolute zin opgevat. Salderen van fouten is daarom niet toegestaan.

Van een onzekerheid in de controle is sprake als er onvoldoende (controle-) informatie beschikbaar is om posten in het financieel verslag als goed of fout aan te merken. Kortom als onzekerheid bestaat over het wel of niet voldoen aan de normen van het referentiekader zoals bedoeld onder 2.3.

Bijlage 1: Controleverklaring bij de jaarrekening

De accountant dient dit model voor de controleverklaring nog aan te passen aan de meest recente NBA voorbeeldtekst 'Controleverklaring bij de jaarrekening' ten tijde van het opstellen van de verklaring en af te stemmen op de specifieke situatie.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: Opdrachtgever

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 202x van ..... [naam entiteit] te ... [statutaire vestigingsplaats] gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van ...[naam entiteit] per 31 december 202x en van het resultaat over 202x in overeenstemming met de door de minister op grond van artikel 24 lid 3 en 4 van de subsidieregeling abortusklinieken vastgestelde voorschriften voor de jaarverslaggeving van abortusklinieken (en in overeenstemming met de bepalingen bij en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT));
- voldoen de in de jaarrekening verantwoorde subsidiebatens, -lasten en -balansmutaties over 202x in alle van materieel belang zijnde aspecten aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming zijn met de relevante bepalingen van de subsidieregeling abortusklinieken, zoals vastgelegd in versie 14 oktober 2025 van het Accountantsprotocol behorend bij de subsidieregeling abortusklinieken

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 20xx
2. de staat van baten en lasten over 20xx; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.
4. Model 1: Informatie over abortusactiviteiten
5. Model 2: Personele informatie en kosten

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en versie 14 oktober 2025 van het Accountantsprotocol behorend bij de subsidieregeling abortusklinieken vallen (en het controleprotocol WNT)¹.

Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van ..... [naam entiteit] zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Andere informatie

De jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag met de activiteiten;
- de overige gegevens bij de jaarrekening;

¹ [Controleprotocol WNT | Topinkomens](#)

- (indien van toepassing) bijlagen bij de jaarrekening; en
- het aanvraagformulier.

Op grond van onderstaande werkzaamheden hebben wij niets te rapporteren over de andere informatie.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten van de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en het toezichthoudend orgaan¹ voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met artikel 24 lid 3 en 4 van de subsidieregeling abortusklinieken vastgestelde voorschriften voor de jaarverslaggeving van abortusklinieken, de relevante bepalingen van de subsidieregeling abortusklinieken, zoals vastgelegd in versie 14 oktober 2025 van het Accountantsprotocol behorend bij de subsidieregeling abortusklinieken (en in overeenstemming met de bepalingen bij en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT)).

Het bestuur is tevens verantwoordelijk dat de in jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals vermeld in hoofdstuk 2 van versie 14 oktober 2025 van het Accountantsprotocol behorend bij de subsidieregeling abortusklinieken.

Het bestuur is verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de entiteit in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de entiteit te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de entiteit haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het toezichthoudend orgaan is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de entiteit.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die

---

¹ Zo nodig aanpassen als een toezichthoudend orgaan ontbreekt.

gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, versie X van het Accountantsprotocol behorend bij de subsidieregeling abortusklinieken, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de entiteit haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de entiteit haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties voldoen in alle van materieel belang zijnde aspecten aan de eisen van financiële rechtmatigheid.

Wij communiceren met het toezichthoudend orgaan en het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Plaats en datum

Naam accountantspraktijk

Naam accountant

Bijlage 2: Modellen voor verantwoording over abortus-activiteiten conform Subsidieregeling abortusklinieken artikel 24 lid 3 sub b)

Model 1: Informatie over abortusactiviteiten (opnemen als onderdeel van de jaarrekening vanaf 2025)

Overzicht van activiteiten bedoeld in artikel 4 van de Subsidieregeling abortusklinieken (boekjaar)	Totale tarief – afgerond (€)	(Aantal) Wlz	(Aantal) niet-Wlz	Totaal bedrag (€)
Consult (zonder behandeling)				€
Anticonceptieconsult				€
Eerste trimesterbehandeling, medicamenteus				€
Eerste trimesterbehandeling, vacuümaspiratie zonder procedurele sedatie of analgesie of algehele anesthesie				€
Eerste trimesterbehandeling, vacuümaspiratie:				
<ul style="list-style-type: none"> • waarbij procedurele sedatie of analgesie wordt toegepast door een abortusarts 				€
<ul style="list-style-type: none"> • waarbij procedurele sedatie of analgesie of algehele anesthesie wordt toegepast door een anesthesioloog 				€
Tweede trimesterbehandeling, in de periode vanaf 13 tot en met 17 weken en 6 dagen amenorroe:				
<ul style="list-style-type: none"> • waarbij procedurele sedatie of analgesie wordt toegepast door een abortusarts 				€
<ul style="list-style-type: none"> • waarbij procedurele sedatie of analgesie of algehele anesthesie wordt toegepast door een anesthesioloog 				€
Tweede trimesterbehandeling, in de periode vanaf 18 weken amenorroe:				
<ul style="list-style-type: none"> • waarbij procedurele sedatie of analgesie wordt toegepast door een abortusarts 				€
<ul style="list-style-type: none"> • waarbij procedurele sedatie of analgesie of algehele anesthesie wordt toegepast door een anesthesioloog 				€
Plaatsen van een langdurig anticonceptiemiddel na een zwangerschapsafbreking				€
Subtotaal opbrengst boekjaar (activiteiten bedoeld in artikel 4)		€X 1)	€ Y	€ Z
Opbrengsten overige dienstverlening boekjaar				
Overschrijding van de maximale egalisereserve 2)				
Totale opbrengst boekjaar met mutatie egalisereserve 3)				

- 1) Bedrag dient gelijk te zijn aan totaal subsidiebedrag (aansluitend op de staat van baten en lasten) van het boekjaar
- 2) Dit betreft het bedrag aan subsidie dat met betrekking tot het boekjaar terugbetaald dient te worden als gevolg van overschrijding van de maximale egalisereserve)
- 3) De overschrijding van de maximale egalisereserve wordt in mindering gebracht van de totale opbrengsten.

Model 2: Personele informatie en kosten (opnemen als onderdeel van de jaarrekening vanaf 2025)

A. Specificatie personele kosten (1)	Boekjaar (€)		Voorgaand boekjaar (€)	
<i>Personeel in loondienst</i>				
Lonen en salarissen				
Sociale lasten				
Pensioenpremies				
Minus: doorbelaste personeelskosten (2)				
Minus: terugontvangen ziektegeden (2)				
Subtotaal A.1				
<i>Personeel niet in loondienst (3)</i>				
Kosten personeel niet in loondienst (2)				
Minus: doorbelaste personeelskosten (2)				
Subtotaal A.2				
Totale personele kosten				
B. Specificatie gemiddeld aantal medewerkers (4)	In loondienst	Niet in loondienst	In loondienst	Niet in loondienst
- Directeur				
- Abortusarts				
- Abortusarts in opleiding (5)				
- Anesthesioloog				
- Overige artsen (e.g. de "achtervang-arts")				
- Overige medewerkers				
Gemiddeld aantal medewerkers op basis van fulltime equivalenten				

(1) Exclusief overige personele kosten niet zijnde salariskosten, sociale lasten en pensioenpremies.

(2) Indien van toepassing.

(3) Inclusief BTW.

(4) In fulltime equivalenten.

(5) Met vermelding van de opleiding: eerste trimester, 2A (vanaf 13 tot en met 17 weken en 6 dagenamenorroe) of 2B (vanaf 18 weken amenorroe). Alleen in te vullen voor de abortuskliniek die als (hoofd)opleidingsinstituut is aangewezen.